

Релігієзнавство: **робоча програма**. Спеціальність 6.020202 Хореографія, рівень вищої освіти «бакалавр» (для студентів 4 курсу факультету педагогічної освіти), кафедра гуманітарних дисциплін, Гнот С.І. 2018. Religious studies: the program of discipline, Hnot Solomia PhD

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕЛІГІЄЗНАВСТВО

галузь знань 0202 - мистецтво
спеціальність 6.020202 -
хореографія

рівень освіти :бакалавр

Робоча програма з дисципліни «Релігієзнавство» для студентів за спеціальністю
6.020202 - хореографія
VII с. (денна форма навчання)

Розробник: доцент, к. і. н. Гнот С.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри гуманітарних дисциплін

Протокол від 31 серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри гуманітарних дисциплін канд. істор. наук, професор
_____ (Полянський О.А.)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 1,5		Нормативна	
Модулів - 2	Спеціальності: 6.020202 - хореографія	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		4-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання - реферат		Семестр	
Загальна кількість годин - 45		УП-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 4 самостійної роботи студента - 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	10 год.	
		Семінарські	
		20 год.	
		Самостійна робота	
		15 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ

ДИСЦИПЛІНИ Метою курсу «Релігієзнавство» є:

1. Формування системи знань щодо проблем походження, сутності та функцій релігії, її місця у суспільстві, історії, культурі.
2. Виховання морально-етичних та ідейних переконань, що відіграють значну роль у становленні світоглядної і правової культури, формуванні професійних рис фахівців.
3. Прищеплення фахівцям навичок наукового аналізу, спрямованих на забезпечення самостійного осмислення закономірностей історичного розвитку і еволюції релігійного комплексу: від первісних форм релігійних уявлень до розвинутих релігійних систем світового масштабу; церкви як соціального інституту; релігійного процесу в певних природних, історичних, культурних та етнічних умовах.
4. Розвиток практичних навичок роботи з науковою літературою, критичного осмислення документів та першоджерел.

Завдання дисципліни:

1. З'ясувати предмет, категорії, методи та принципи релігієзнавства.
2. Розвинути здатність аналізувати усю сукупність проблем походження, сутності та функціонування релігії.
3. Розкрити цінності християнського віровчення та його головні догмати.
4. Охарактеризувати роль і значення конфесійних чинників у бутті українського народу.
5. Ознайомити з особливостями віровчення світових і нових релігій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент**повинен знати:**

1. Зміст релігієзнавства як навчальної дисципліни, теоретичні засади та понятійний апарат.
2. Причини, що визначають еволюцію релігії в сучасному світі.
3. Тенденції розвитку релігійних процесів в сучасній Україні.
4. Ідейні вчення світових релігій.
5. Особливості нових релігійних вірувань.
6. Моделі державно-церковних відносин в історії України та у світі.

вміти:

1. Аналізувати усю сукупність проблем походження, сутності та функцій релігії.
2. Характеризувати християнське віровчення та його головні догмати.
3. Розкрити основні віросповідні ідеї світових релігій.
4. Класифікувати нові релігійні рухи.
5. Орієнтуватися в різноманітних проявах релігійності в сучасному світі.
6. Аргументовано робити висновки стосовно ролі релігії в загальносвітових процесах.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Релігієзнавство як наука про релігію. Особливості християнського віровчення

Тема 1. Релігієзнавство як галузь знань

Предмет релігієзнавства. Місце релігієзнавства в системі людських знань.

Мета і завдання курсу.

Основні розділи релігієзнавства. Філософія релігії. Соціологія релігії. Психологія релігії. Історія релігії. Географія релігії. Футурологія релігії. Феноменологія релігії. Релігійна антропологія. Релігійна культурологія.

Традиції українського релігієзнавства: історія, проблематика, методологія досліджень.

Категорії і поняття релігієзнавства. Методи дослідження та принципи викладу.

Література

1. Академічне релігієзнавство : Підручн. для студентів вищих навч. закладів / За ред. А. М. Колодного. - К. : Світ Знань, 2000. - 862 с.
2. Єленський В. Українське релігієзнавство та його проблеми [Електронний ресурс] / Віктор Єленський. - Режим доступу : <http://reHgstudies.org.ua/mam.php?display=element&SGO=9df4eae6&EGO=e8131463&page=1>
3. Лубський В. І., Теремко В. І., Лубська М. В. Релігієзнавство / В. І. Лубський, В. І. Теремко, М. В. Лубська. - К. : Академвидав, 2005. - 432 с.
4. Павлов С. В., Мезенцев К. В., Любіцева О. О. Географія релігій / С. В. Павлов, К. В. Мезенцев, О. О. Любіцева О. О. - К. : Арт ЕК, 1999. - 504 с.
5. Черній А. М. Релігієзнавство : підручник / А. М. Черній. - 2-ге вид., доповн. - К. : Академвидав, 2008. - 400 с.

Тема 2. Структура релігії, її функції та роль у духовному житті

Релігія як самостійна галузь духовного життя. Релігійний світогляд. Основні категорії релігійного світогляду. Прикмети релігійної віри.

Первісні релігійні вірування: анімізм, магія, тотемізм, фетишизм.

Структура сучасних релігій. Релігійна свідомість, її рівні та мовне оформлення. Релігійна психологія. Релігійна діяльність та її види. Релігійний культ як вид релігійної діяльності. Функції релігійного культу. Релігійні відносини, їх властивості та види. Релігійні організації. Церква як інституція. Секти і їх особливості.

Функції релігії: світоглядна, інтегративна, комунікативна, регулятивна, компенсаторна. Роль релігії у духовному житті людини.

Література

1. Закович М. М. Релігієзнавство : підручник / Є. К. Дулуман, М. М. Закович, М. Ф. Рибачук та ін. - К. : Вища школа, 2000. - 349 с.
2. Калінін Ю. А., Харьковщенко Є. А. Релігієзнавство / Ю. А. Калінін, Є. А. Харьковщенко. - К. : Наукова думка, 2000. - 5-те вид. доопр. - 351 с.
3. Колодний А. М., Філіпович Л. О. Релігійна духовність українців / А. М. Колодний, Л. О. Філіпович. - Львів : Логос, 1996. - 182 с.
4. Смольков О. А., Дещинський Ю. Л. Релігієзнавство. Навч. посібник / О. А. Смольков. - Львів : Магнолія, 2009. - 232 с.
5. Черній А. М. Онтологія духовності : антропологічна цілісність у релігієзнавчому вимірі / А. М. Черній. - К. : Українські пропілеї, 1996. - 228 с.

Тема 3. Християнство

Виникнення християнства. Перетворення християнства у державну релігію Римської імперії. Віровчення християнства. Головні догмати та їх тлумачення. "Символ віри". Християнський культ. Поділ християнської Церкви.

Православ'я - ортодоксальна течія в християнстві. Особливості православного віровчення та культу. Система організації і управління православної церкви.

Католицизм. Віросповідні, обрядово-культові та організаційні особливості. Папство і Ватикан. Еволюція соціальної доктрини і соціальної політики.

Протестантизм як різновид християнства. Специфіка протестантизму. Особливості ранньопротестантської теології. Англійська церква. Лютеранська церква. Кальвінізм.

Традиції пізнього протестантизму. Баптизм, адвентизм, п'ятдесятництво. Тенденції в сучасному протестантизмі.

Християнство та його моральна аксіологія на межі тисячоліть.

Література

1. Колодний А. М., Філіпович Л. О. Релігійна духовність українців / А. М. Колодний, Л. О. Філіпович. - Львів: Логос, 1996. - 182 с.
2. Левицький Ю. Коротка історія української (київської) Церкви / Ю. Левицький. - Львів : Свічадо, 1993. - 54 с.
3. Любащенко В. І. Історія протестантизму в Україні : курс лекцій / В. І. Любащенко. - 2 вид., доп. і випр. - К. : Поліс, 1996. - 350 с.
4. Мень О. В. Перші апостоли / О. Мень. - Львів : Свічадо, 2008. - 232 с.
5. Мень О. В. Син Людський / О. Мень. - Львів : Свічадо, 2008. - 372 с.
6. Ходькова Л. П. Релігієзнавство. Навчальний посібник / Л. П. Ходькова. - Львів: Афша, 2000. - 308 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Ідейні вчення світових релігій

1 тема 4. Буддизм і іслам як світові релігії

Виникнення буддизму. Ідейні джерела буддизму. Віровчення буддизму. Чотири шляхетні істини. Шляхи спасіння. Вчення про карму і нирвану. Буддійська мораль. Буддійський культ.

Основні напрями буддизму. Махаяна. Хінаяна. Дзен-буддизм і його поширення. Ламаїзм як особливий напрям буддизму.

Виникнення ісламу. Ідейні джерела ісламу. Віровчення ісламу. Ісламський культ. Коран. Суна. Шаріат. Основні напрями в ісламі. Іслам і національно-політичні рухи. Панісламізм. Іслам в Україні.

Література

1. Богомолов А. И. Религии мира. Новейший словарь / А. И. Богомолов. - Ростов-на-Дону, Феникс, 2005. - 667 с.
2. Васильев Л. С. История религий Востока / Л. С. Васильев. - М. : Высш. шк., 1988. - 416 с.
3. Категории буддийской культуры / Е. П. Островская. - СПб. : Петербургское Востоковедение 2000. - 320 с.
4. Релігієзнавство. Навчальний посібник для студентів усіх форм навчання / За ред. Н. Я. Горбача. - Львів: Львівська комерційна академія, 2005. - С. 44-52, 92-101.
5. Релігієзнавство : Підручник / За ред. О. П. Сидоренка. - К. : Знання, 2007. - С. 135-156, 218-242.
6. Климович Л. И. Книга о Коране, его происхождении и мифологии. - 2 -е изд., доп. / Л.И. Климович.- М. : Политиздат, 1988. - 286 с.

Тема 5. Нові релігійні рухи

Неорелігії, їх особливості та класифікація. Культурні рухи, що виникли на запозичених християнських ідеях і пропонують власний шлях до спасіння.

РУН - віра. Лев Силенко і його вчення. Особливості віровчення і культу. РУН - віра в Україні.

Культурні рухи, що виникли на основі східних вірувань. Кришнаїзм. Джерела кришнаїзму. Особливості віровчення і культу. Наука самореалізації. Віра Багаї.

Культурні рухи, що практикують медитації, духовні вправи, психічні сеанси. Церква сайєнтології. Товариство трансцендентальної медитації.

Сатанізм, особливості формування і культу. Шкідливість сатанізму.

Література

1. Неронов А. В. Соціологічні дослідження нетрадиційної релігійності // А. В. Неронов // Журнал соціології та соціальної антропології. - М. : Наука, 2009. - Т.

12. - № 1. - С. 187-196.

2. Ваторопін А. С. Релігійний модернізм і постмодернізм / А. С. Ваторопін Релігійний модернізм і постмодернізм - М. : Наука, 2001. - № 11. - С. 84-92.

3. 8785. pdf

4. Новітні релігії в сучасній Україні. Збірник матеріалів / В. Д. Бондаренко. - Егільський Е. Е., Матецький А. В. Нові релігійні рухи. Сучасні нетрадиційні релігії і езотеричні вчення [Електронний ресурс] / Е. Е. Егільський, А. В. Матецький. - Режим доступу : knorus.ru/upload/pdf/28K. : VIP. - 176 с.

5. Петрик В. М. Нетрадиційні релігії та містичні об'єднання України. Навчальний посібник / В. М. Петрик, С. В. Сьомій. - К. : Росава, 2003. - 336 с.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	сем.	с.р.		лекц.	сем.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Релігієзнавство як наука про релігію. Особливості християнського віровчення								
Тема 1. Релігієзнавство як галузь знань	6	2	2	1				
Тема 2. Структура релігії, її функції та роль у духовному житті	6	2	2	2				
Тема 3. Християнство	16	2	6	4				
Модуль 2								
Змістовий модуль 2. Ідейні вчення світових релігій								
Тема 4. Буддизм і іслам як світові релігії	10	2	4	2				
Тема 5. Нові релігійні рухи	6	2	2	2				
Тема 6. Національні релігії народів світу	6		2	2				
Тема 7. Державно-церковні відносини в історичному вимірі	4		2	2				
Усього годин	45	10	20	15				

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Релігієзнавство як наука про релігію. Особливості християнського віровчення	
1	Предмет, структура і методологія курсу «Релігієзнавство»	2
2	Структура релігії та її функції	2
3	Християнська релігія	2
4	Християнізація України-Русі та розвиток Українського православ'я	2
5	Історія Української Греко-католицької Церкви Контрольне заняття за модулем 1	2
	Модуль 2. Ідейні вчення світових релігій	
6	Буддизм	2
7	Іслам	2
8	Пізні національні релігії	2
9	Нові релігійні рухи Контрольне заняття за модулем 2	2
10	Державно-церковні відносини в історичному вимірі	2
	Разом	20

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Релігієзнавство як наука про релігію. Особливості християнського віровчення	
1	Предмет, структура і методологія курсу «Релігієзнавство»	2
2	Структура релігії та її функції	2
3	Християнська релігія	2
4	Християнізація України-Русі та розвиток Українського православ'я	2
5	Історія Української Греко-католицької Церкви	2
	Модуль 2. Ідейні вчення світових релігій	
6	Буддизм	1
7	Іслам	1
8	Пізні національні релігії	1
9	Нові релігійні рухи	1
10	Державно-церковні відносини в історичному вимірі	1
	Разом	15

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ (для студентів, які навчаються за графіком сприяння)

Розтлумачити зміст наступних понять та термінів

Модуль 1. Релігієзнавство як наука про релігію. Особливості християнського віровчення

Тема 1. Релігієзнавство, релігія, об'єкт релігієзнавства, предмет релігієзнавства,

суб'єкт релігієзнавства, академічне релігієзнавство, богословсько-теологічне релігієзнавство, теологія, теїзм, деїзм, пантеїзм, атеїзм, сакралізація, секуляризація, детеологізація, деміфологізація.

Тема 2. Структура релігії, функції релігії, анімізм, фетишизм, магія, тотемізм, віра, релігійна свідомість, релігійний культ, молитва, церква, секта, харизматичний культ, деномінація.

Тема 3. Апокрифи, католицизм, православ'я, протестантизм, Символ Віри, Вселенський собор, догмат, канон, амвон, прозелітизм, аскетизм, монофізити, лютеранство, кальвінізм, англіканство, баптизм, адвентизм, п'ятидесятники.

Тема 4. Народне двовірство, язичництво, демонологія, патріархат, екуменізм, Київська митрополія, вертеп.

Тема 5. Унія, унійний рух, Український патріархат, Львівський псевдособор, катакомбна церква.

Модуль 2. Ідейні вчення світових релігій

Тема 6. Нірвана, сансара, лама, хінаяма, махаяна, дзен-буддизм, медитація, карма. **Тема 7.** Іслам, Коран, шаріат, хадіси, джихад, суннізм, шиїзм, Кааба.

Тема 8. Синкретизм, Веди, джайнізм, сикхізм, хасидизм, монотеїзм, політеїзм, конфуціанство, даосизм, іудаїзм, зороастризм, дуалізм.

Тема 9. Неорелігії, нетрадиційні релігії, неохристиянство, неоязичництво, саєнтологія, синтетичні релігії, релігії орієнталістського напрямку, езотеричні об'єднання, сатанізм.

Тема 10. Свобода совісті, свобода релігії, віротерпимість, цезаропалізм, теократія, державна церква, відокремлення церкви від держави, відокремлення церкви і держави.

Перелік тем рефератів за 1 та 2 модулем

Реферат виконується на аркуші А-4, об'єм до 10 стор., рукопис, структурні частини: вступ, розділ 1, 2, 3 (із зазначенням назви), висновки, список використаних джерел (в алфавітному порядку)

Тема 1. Предмет, структура і методологія курсу «Релігієзнавство»

1. Релігієзнавство як наука про релігію.
2. Релігія як прояв зв'язку між Богом і людиною.
3. Структура релігієзнавства.
4. Релігієзнавство і гуманітарні науки: точки дотику.
5. Філософія релігії та релігійна філософія: спільне і відмінне.
6. Академічне й теологічне релігієзнавство як дві форми осягнення феномена релігії.

Тема 2. Структура релігії та її функції

1. Культура і релігія.
2. Релігійна віра і знання.
3. Культурна діяльність: зміст і складові елементи.
4. Основні категорії релігійного світогляду.
5. Первісні релігійні уявлення.
6. Табу в системі соціальної регуляції поведінки.

7. Релігія як ключ до історії.

Тема 3. Християнська релігія

1. Християнська мораль.
2. Християнство та його різновиди в Україні (порівняльний аналіз).
3. Особливості православного і католицького віровчення (порівняльний аналіз).
4. Протестантські течії в Україні.
5. Нагірна проповідь як рецепт щастя: погляд через віки.
6. Моральне вчення Ісуса Христа.
7. Причини та наслідки розколу церков 1054 року.
8. Вселенські собори та їх значення в історії християнства.
9. Біблія як культурно-історичний феномен.
10. Основні течії в сучасному протестантизмі.
11. Католицизм в Україні: історія та сучасність.
12. Діяльність католицьких чернечих орденів.

Тема 4. Християнізація України-Русі та розвиток Українського православ'я

1. Розповсюдження християнства на українських землях до князювання Володимира Великого.
2. Боротьба християнства та язичництва в X столітті.
3. Народне двовірство після прийняття християнства.
4. Народні уявлення українців про надприродні сили.
5. Український річний ритуальний календар.
6. Особливості української міфології.
7. Роль християнізації Русі в прилученні її до європейських цінностей і традицій.
8. Проблеми християнського екуменізму в Україні.

Тема 5. Історія Української Греко-католицької Церкви

1. Львівський лжесобор 1946 року.
2. Релігійно-духовне відродження після проголошення незалежності України.
3. Особливості сучасного українського релігійного життя й свобода совісті громадян.
4. Унійний рух до Берестейського собору 1596 року.
5. Роль Берестейської унії в українському релігійному і національному житті.
6. Подвижницька діяльність митрополитів Андрея Шептицького та Йосипа Сліпого.

Тема 6. Буддизм

1. Буддизм: духовний напрям чи релігія?
2. Буддизм та індуїзм: спільне і відмінне.
3. Нірвана та її сутність.
4. Буддизм і конфуціанство: спільне і відмінне.
5. Буддизм і сучасне мислення.

Тема 7. Іслам

1. Ісламська релігія в сучасному світі.
2. Історія створення Корану.
3. Особливості етичної системи ісламу.
4. Права людини й ісламський шаріат.
5. Проблеми війни і миру в ісламі й християнстві: пошук паралелей.

Тема 8. Пізні національні релігії

1. Індуїзм - спосіб життя чи релігія?
2. Індуїзм: сучасні тенденції.
3. Конфуціанство як духовна основа китайської культури.
4. Віровчення і культ іудаїзму.
5. Хасидизм в Україні.
6. Релігійні традиції Японії.
7. Вплив зороастризму на філософські системи європейських народів.

Тема 9. Нові релігійні рухи

1. Сучасні нетрадиційні культури та їх типи.
2. Неорелігії як невід'ємний чинник суспільного розвитку.
3. Релігійний фанатизм: сутність та вияви.
4. Техніка йоги та медитації на службі неорелігій.
5. Неорелігії в Україні у контексті свободи віровизнання.

Тема 10. Державно-церковні відносини в історичному вимірі

1. Право людини на свободу віросповідання та його державне забезпечення.
2. Юридичний захист майнових прав релігійних об'єднань в Україні.
3. Церква і держава в Україні: історична спадщина.
4. Права людини і біблійна правова думка.
5. Християнство і демократія в глобальному контексті.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять в усній та письмовій формі. Проміжний контроль - написання модульних контрольних робіт, підсумковий контроль - **залік**.

9. ЗАЛІКОВІ ВИМОГИ

1. Предмет, основні розділи й терміни релігієзнавства.
2. Релігія як суспільне явище і складова частина духовної культури.
3. Структура релігії.
4. Структура релігієзнавства.
5. Методи і принципи релігієзнавства.
6. Класифікація релігій.
7. Первісні народні вірування та їх еволюція.
8. Сучасні релігії та їх роль в історії народів світу.
9. Світові релігії : загальний огляд.
10. Біблія як пам'ятка і джерело світової культури.
11. Соціальні функції релігії.
12. Роль релігії в суспільстві, релігійна толерантність.
13. Теоретичне і практичне значення релігієзнавства.
14. Ідейні джерела християнства.
15. Перетворення християнства в державну релігію.
16. Католицьке віровчення і його особливості.
17. Організація католицької церкви.
18. Загальна характеристика православ'я.
19. Особливості православного віровчення та культу.
20. Загальна характеристика протестантизму.
21. Особливості віровчення, культу та організації протестантизму.
22. Протестантські течії в сучасній Україні.
23. Дохристиянські вірування наших предків.
24. Історичні передумови прийняття християнства на Русі.
25. Причини Берестейської унії 1596 року та її роль в українському релігійному і національному житті.
26. Католицизм і православ'я: відмінності культу.
27. Відмінності організації в католицизмі і православ'ї.
28. Розколи у християнстві.
29. Загальна характеристика буддизму як найдавнішої світової релігії.
30. Основні ідеї та напрями в буддизмі.
31. Трипітака - священна книга одкровення Будди (загальна характеристика).
32. Виникнення ісламу та його основні напрями.
33. Мусульманське віровчення та звичаї. Коран.
34. Синтоїзм - релігія японського народу, становлення та розвиток.
35. Іудаїзм, виникнення та основні ідеї.
36. Джерела віровчення і культу іудаїзму.

37. Коротка характеристика священних книг іудаїзму “Тори” і “Талмуда”.
38. Конфуціанство: становлення та розвиток.
39. Віровчення і культ індуїзму.
40. Даосизм як релігійно-філософська течія.
41. Основні риси язичницького світогляду.
42. Історична доля українського язичництва.
43. Співвідношення понять монотеїзм, політеїзм.
44. Співвідношення українського язичництва і українського християнства.
Проблема двовір'я.
45. Основні риси християнського світогляду.
46. Роль християнізації Русі в прилученні її до європейських цінностей і традицій.
47. Основні етапи розвитку християнства в Україні.
48. Роль релігійної свідомості і моралі в духовному відродженні України.
49. Християнські свята та обряди в українському календарі.
50. Національні релігії народів світу: загальна характеристика.
51. Українська християнська церква за часів тоталітаризму.
52. Конституційні гарантії свободи совісті в Україні.
53. Сучасні нетрадиційні культу та їх типи.
54. Соціальні умови виникнення нетрадиційних культів і неорелігій у ХХ ст.
55. Спільні риси світових релігій.
56. Індуїзм: особливості віровчення та культу.
57. Український конфесійний плюралізм.
58. Нетрадиційні культу та неорелігії в сучасній Україні.
59. Охарактеризуйте особливості, що існують між традиційним християнством і неохристиянськими рухами.
60. Міжнародні правові гарантії свободи совісті.
61. Державно-церковні відносини в історії України.
62. Моделі державно-церковних відносин в історичному вимірі.
63. Принципи відносин між державою і церквою.
64. Внесок релігійних конфесій України в її духовний розвиток на сучасному етапі.
65. Охарактеризуйте розвиток православної церкви в сучасній Україні.
66. Римо-католицька конфесія в Україні: історія, перспективи розвитку.
67. Роль атеїзму у функціонуванні духовної культури людства.
68. Християнський екуменізм в Україні як елемент її соборності.
69. Особливості віровчення і культу релігій Давнього Ірану. Зороастризм.
70. Напрями діяльності католицької церкви у середньовіччі.
71. Історична доля іудеїв в Україні.
72. Назвіть фактори, що вплинули на формування релігійності первісної людини.
73. Специфіка релігійних систем давнього Китаю.
74. Особливості буддійського світогляду.
75. Головні ідеї Старого Заповіту.
76. Головні ідеї Нового Заповіту.

77. Вплив Візантії на розвиток християнства в Україні.
78. Назвіть заповіді Біблії, в яких важливе місце займає поняття Любов.
79. Релігія в контексті формування української держави.
80. Християнство: історія, основи віровчення.
81. Загальна характеристика езотеричних вірувань.
82. Нетрадиційні віросповідання азійського напрямку в Україні.
83. Проблеми співвідношення релігії, філософії і науки.
84. Лютеранство і кальвінізм як два основні різновиди протестантизму.
85. Ісламське віровчення і ритуал.
86. Різновиди пізнього протестантизму.
87. Здобутки християнства за часів Київської Русі.
88. Віхи розвитку українського православ'я. Короткий огляд.
89. Національно-визвольна діяльність Української греко-католицької церкви у ХХ ст.
90. Історичні наслідки проникнення ісламу в Україну.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Т.1-Т.5	Т.6-Т.10	Разом за 1 і 2 модуль (Т. 1- Т. 10) 100 балів
Усні відповіді - 4 б. Словник - 10 б. Модульна контрольна - 20 б. 50 балів	Усні відповіді - 4 б. Словник - 10 б. Модульна контрольна - 20 б. 50 балів	

Т.1, Т.2 ... Т.10 - теми семінарських занять

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕС [^]	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	---	---

11. МЕТОДИЧНЕ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Самостійна робота №1

Предмет, структура і методологія курсу «Релігієзнавство»

Питання для самоконтролю і закріплення матеріалу

1. Визначте роль і місце релігієзнавства в системі гуманітарних знань.
2. Розкрийте зв'язки, що існують між релігієзнавством та іншими дисциплінами гуманітарного циклу.
3. У чому полягають особливості методологічних принципів релігієзнавства?
5. З'ясуйте класифікацію релігієзнавчих термінів.
6. Які принципи використовує академічне релігієзнавство?
7. Яке значення має вивчення релігієзнавства для вашої майбутньої професії?

Виписати у словник і з'ясувати значення термінів

Релігієзнавство, релігія, об'єкт релігієзнавства, предмет релігієзнавства, суб'єкт релігієзнавства, академічне релігієзнавство, богословсько-теологічне релігієзнавство, теологія, теїзм, деїзм, пантеїзм, атеїзм, сакралізація, секуляризація, детеологізація, деміфологізація, монотеїзм, політеїзм.

Самостійна робота №2. Структура релігії та її функції

Питання для самоконтролю і закріплення матеріалу

1. Які підходи враховують при класифікації релігій народів світу?
2. Охарактеризуйте функції релігії.
3. Розкрийте структуру релігії.
4. У чому виявляються спільні риси різних типів релігійних організацій?
5. Який вплив справляють первісні релігійні вірування на сучасний релігійний світогляд?
6. Які види релігійної діяльності вам відомі?

Виписати у словник і з'ясувати значення термінів

7. З'ясуйте властивості релігійних відносин.

Структура релігії, функції релігії, анімізм, фетишизм, магія, тотемізм, віра, релігійна свідомість, релігійний культ, молитва, церква, секта, харизматичний культ, деномінація.

Самостійна робота №3.

Християнська релігія

Питання для самоконтролю і закріплення матеріалу

1. В який час створювались перші тексти Біблії?
2. Як Біблія потрапила на українські землі?
3. Коли і за яких обставин зародилось християнство?
4. Проаналізуйте історичні умови розколів у християнстві.
5. У чому полягає особливість православного віровчення?
6. Охарактеризуйте специфіку католицької догматики.
7. Які історичні обставини спричинили виникнення протестантизму?
8. Перерахуйте позитивні зміни, спричинені Реформацією.

Виписати у словник і з'ясувати значення термінів

Апокрифи, католицизм, православ'я, протестантизм, Символ Віри, Вселенський собор, догмат, канон, амвон, прозелітизм, аскетизм, монофізити, лютеранство, кальвінізм, англіканство, баптизм, адвентизм, п'ятидесятники.

Самостійна робота №4.

Християнізація України Русі та розвиток Українського православ'я

Питання для самоконтролю і закріплення матеріалу

1. Соціально-політичні та ідеологічні передумови виникнення християнства на українських землях.
2. Основи православного віровчення. Що таке таїнства?
3. За яких обставин в Україні з'явилися три гілки у православ'ї?
4. Які актуальні церковні питання почали розв'язуватись у православній церкві в 2018 р.?
5. Як ви розумієте поняття «Томос»?

Виписати у словник і з'ясувати значення термінів

Народне двовірство, язичництво, демонологія, патріархат, екуменізм, Київська митрополія, Томос.

**Самостійна робота №5.
Історія Української Греко-католицької церкви**

Питання для самоконтролю і закріплення матеріалу

1. Що таке унія? Як виник унійний рух?
2. Як і за яких обставин українська церква була підпорядкована Московському патріархату?
3. Якими були умови і причини появи Української Греко-католицької церкви?
4. Яке місце займає в екуменічному християнському процесі Українська Греко-католицька церква?
5. Назвіть відомих релігійних діячів ХХ ст.

Виписати у словник і з'ясувати значення термінів

Унія, унійний рух, Український патріархат, Львівський псевдособор, катакомбна церква.

Самостійна робота №6.

Буддизм

Питання для самоконтролю і закріплення матеріалу

1. У чому своєрідність буддизму як релігії?
2. Назвіть чотири благородні істини буддизму.
3. Охарактеризуйте основні напрями в буддизмі.
4. В яких країнах буддизм займає домінуючу позицію?
5. У чому виявляється вплив буддизму на духовне життя, культуру народів світу?

Виписати у словник і з'ясувати значення термінів

Нірвана, сансара, хінаяна, махаяна, лама, дзен-буддизм, медитація, карма.

Самостійна робота №7.

Іслам

Питання для самоконтролю і закріплення матеріалу

1. Якою була роль міст Мекка і Медина у процесі формування ісламу?
2. Порівняйте основні догмати ісламу й християнства. Що в них є спільного?
3. За яких обставин можливий джихад?
4. Що вам відомо про становище жінки в ісламі?
5. Висвітліть історичну долю ісламу на українських землях.

Виписати у словник і з'ясувати значення термінів

Іслам, Коран, шаріат, хадіси, джихад, сунізм, шиїзм, Кааба.

Самостійна робота №8. ПІЗНІ національні релігії

Питання для самоконтролю і закріплення матеріалу

1. У чому виявився вплив іудаїзму на виникнення християнства?
2. Сформулюйте основні особливості релігійних систем Давнього Китаю.
3. Охарактеризуйте особливості індуїстського віровчення і культу.
4. У чому виявив себе релігійний синкретизм Японії?
5. З'ясуйте у чому виявився особливий погляд в зороастризмі на проблему добра і зла?

Виписати у словник і з'ясувати значення термінів

Синкретизм, Веди, джайнізм, сикхізм, хасидизм, монотеїзм, політеїзм, конфуціанство, даосизм, іудаїзм, зороастризм, дуалізм.

Самостійна робота №9.

Нові релігійні рухи

Питання для самоконтролю і закріплення матеріалу

1. Вкажіть основні причини виникнення і масового поширення неорелігій.
2. Чим нові релігійні течії відрізняються від традиційних віросповідань?
3. Назвіть основні риси нових релігійних рухів.
4. Класифікуйте нові релігійні рухи.
5. З'ясуйте причини та мотиви вступу до нових релігійних течій.

Виписати у словник і з'ясувати значення термінів

Неорелігії, нетрадиційні релігії, неохристиянство, неоязичництво, саєнтологів, синтетичні релігії, релігії орієнталістського напрямку, езотеричні об'єднання, сатанізм.

Самостійна робота №10.

Державно-церковні відносини в історичному вимірі

Питання для самоконтролю і закріплення

матеріалу

1. Назвіть міжнародні правові гарантії свободи совісті в Україні.

2. Охарактеризуйте правове забезпечення свободи совісті в Україні.
3. Розкрийте суть закону України «Про свободу совісті та релігійні організації».
4. Скільки моделей державно-церковних відносин вам відомо?
5. Оцініть сучасну модель державно-церковних відносин в Україні.

Виписати у словник і з'ясувати значення термінів

Свобода совісті, свобода релігії, віротерпимість, цезаропапізм, теократія, державна церква, відокремлення церкви від держави, відокремлення церкви і держави.

12. РЕКОМЕНДОВАНА

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Академічне релігієзнавство : Підручн. для студентів вищих навч. закладів / За ред. А. М. Колодного. - К. : Світ Знань, 2000. - 862 с.
2. Андріанов В. М., Бублик С. А., Ібрагімов М. М., Чміль Б. Ф. Релігієзнавство / В. М. Андріанов, С. А. Бублик, М. М. Ібрагімов, Б. Ф. Чміль. - К. : Юрінком Інтер, 2000. - 495 с.
3. Біблія або Книги Святого Письма Старого й Нового завітів - будь-якого року видання.
4. Брайчевський М. Ю. Утвердження християнства на Русі / М. Ю. Брайчевський. - К. : Наукова думка, 1989. - 260 с.
5. Гнот С. І. Релігієзнавство : навч. посіб. / С. Гнот. - Л. : ЛДУФК, 2011. - 164 с.
6. Закович М. М. Релігієзнавство : підручник / Є. К. Дулуман, М. М. Закович, М. Ф. Рибачук та ін. - К. : Вища школа, 2000. - 349 с.
7. Історія релігії в Україні : в 10 т. / А. М. Колодний (голова) та ін. - К., 1996-2002.
8. Калінін Ю. А., Харьковщенко Є. А. Релігієзнавство / Ю. А. Калінін, Є. А. Харьковщенко. - К. : Наукова думка, 2000. - 5-те вид. доопр. - 351 с.
9. Колодний А. М., Філіпович Л. О. Релігійна духовність українців / А. М. Колодний, Л. О. Філіпович. - Львів: Логос, 1996. - 182 с.
10. Левицький Ю. Коротка історія української (київської) Церкви / Ю. Левицький. - Львів : Свічадо, 1993. - 54 с.
11. Лубський В. І., Теремко В. І., Лубська М. В. Релігієзнавство / В. І. Лубський, В. І. Теремко, М. В. Лубська. - К. : Академвидав, 2005. - 432 с.
12. Любащенко В. І. Історія протестантизму в Україні : курс лекцій / В. І. Любащенко. - 2 вид., доп. і випр. - К. : Поліс, 1996. - 350 с.
13. Мень А. В. История религии : учеб. пособие: в 2 кн. / А. Мень. - М. : Издательская группа «Форум-Инфа-М», 1997. (Кн. 1 : В поисках Пути, Истины и Жизни- 216 с.; Кн. 2 : Пути христианства - 224 с.).

14. Мень О. В. Перші апостоли / О. Мень. - Львів : Свічадо, 2008. - 232 с.
15. Мень О. В. Син Людський / О. Мень. - Львів : Свічадо, 2008. - 372 с.
16. Мень А. В. Православное богослужение: таинство, слово и образ / А. Мень. - М. : Слово, 1991. - 192 с.
17. Митрополит Іларіон (Огієнко І.). Дохристиянські вірування українського народу / Іларіон Митрополит. - К.: Обереги, 1992. - 424 с.
18. Павлов С. В., Мезенцев К. В., Любіцева О. О. Географія релігій / С. В. Павлов, К. В. Мезенцев, О. О. Любіцева. - К. : Арт Єк, 1999. - 504 с.
19. Черній А. М. Релігієзнавство : підручник / А. М. Черній. - 2-ге вид., доповн. - К. : Академвидав, 2008. - 400 с.
20. Релігієзнавство : навч. посібник / С. А. Бублик. - К. : Юрінком Інтер, 2001.
21. Релігієзнавство. Навчальний посібник для студентів усіх форм навчання / За ред. Н. Я. Горбача. - Львів: Львівська комерційна академія, 2005. - 190 с.
22. Релігієзнавство : Підручник / За ред. О. П. Сидоренка. - К. : Знання, 2007. - 468 с.
23. Релігієзнавство : підручник / За ред. В. І. Лубського, В. І. Теремка. - К. : Академія, 2000. - 408 с.
24. Смольков О. А., Дещинський Ю. Л. Релігієзнавство. Навч. посібник / О. А. Смольков. - Львів : Магнолія, 2009. - 232 с.
25. Ходькова Л. П. Релігієзнавство. Навчальний посібник / Л. П. Ходькова. - Львів : Афіша, 2000. - 308 с.
25. Черній А. М. Онтологія духовності : антропологічна цілісність у релігієзнавчому вимірі / А. М. Черній. - К.: Українські пропілеї, 1996. - 228 с.

Допоміжна:

1. Богомоллов А. И. Религии мира. Новейший словарь / А. И. Богомоллов. - Ростов-на-Дону, Феникс, 2005. - 667 с.
2. Ваторопін А. С. Релігійний модернізм і постмодернізм / А. С. Ваторопін
Релігійний модернізм і постмодернізм - М. : Наука, 2001. - № 11. - С. 84-92.
3. Геллей Г. Біблійний довідник Геллея / Г. Геллей. - Торонто, 1985. - 857 с.
4. Єленський В. Державно-церковні взаємини на Україні / В. Єленський. - К. : Знання, 1991. - 72 с.
5. Категории буддийской культуры / Е. П. Островская. - СПб. : Петербургское Востоковедение 2000. - 320 с.
6. Катрій Ю. Перлини Східних Отців / Ю. Катрій. - Львів : Місіонер. - 2-е вид., доп., 1998. - 344 с.
7. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні. У 2 кн. / С.Килимник. - К., 1994. - 236 с.
8. Климович Л. И. Книга о Коране, его происхождении и мифологии. / Л. И. Климович. - 2 -е изд., доп. - М. : Политиздат, 1988. - 286 с.

9. Колб Р. Християнська віра в лютеранському викладі / Р. Колб. - Мінськ; Техас : World Wide Printing, 2000. - 315 с.
10. Коротка історія православної церкви / О. Кислашко. - К. : ІТЕМ лтд, 1996. - 167 с.
11. Костомаров М. І. Слов'янська міфологія / М. І. Костомаров. - К. : Либідь, 1994. - 384 с.
12. Липинський В. К. Релігія і церква в історії України / В. К. Липинський. - К. : ПБП «Фотовідеосервіс», 1993. - 128 с.
13. Лозко Г. С. Українське язичництво / Г. С. Лозко. - К. : Український центр духовної культури. - Вип. 5. - Кн. 2. - 98 с.
14. Махабхарата. - Ашхабад, 1983. - 664 с.
15. Недавня О. В. Греко-католицизм в контексті духовного самовизначення українців між християнським Сходом і Заходом / О. В. Недавня. - К. : Гнозис, 2000. - 218 с.
16. Неронов А. В. Соціологічні дослідження нетрадиційної релігійності // А. В. Неронов // Журнал соціології та соціальної антропології. - М. : Наука, 2009. - Т. 12. - № 1. - С. 187-196.
17. Новітні релігії в сучасній Україні. Збірник матеріалів / В. Д. Бондаренко. - К. : VIP. - 176 с.
18. Павленко Ю. В. Дохристиянські вірування давнього населення України / Ю. В. Павленко. - К. : Либідь, 2000. - 326 с.
19. Петрик В. М. Нетрадиційні релігії та містичні об'єднання України. Навчальний посібник / В. М. Петрик, С. В. Сьомій. - К. : Росава, 2003. - 336 с.
20. Писаренко Ю. Г. Велес-Волос в язичницькому світогляді Давньої Русі / Ю. Г. Писаренко. - К. : Манускрипт, 1997. - 240 с.
21. Плачинда С. П. Словник давньоукраїнської міфології / С. П. Плачинда. - К. : Український письменник, 1993. - 63 с.
22. Путь Шивы : Антология древнеиндийских классических текстов. - К. : Экслибрис, 1994.
23. Ренан Е. Життя Ісуса / Е. Ренан // Людина і світ. - К., 1991. - № 4. - С. 43 - 50.
24. Роберсон Р. Восточные христианские церкви: Церковно-исторический справочник / Р. Роберсон. - СПб. : Высшая религиозно - философская школа, 1999.
25. Светлов Г. Е. Путь богов : Синто в истории Японии / Г. Е. Светлов. - М. : Наука, 1980. - 240 с.
26. Сидорів Ю. Історія церкви в Україні / Ю. Сидорів. - Торонто, 1990. - 364 с.
27. Совінська Н. В. Християнство в національній ідеї України та Української західної діаспори. / Н. В. Совінська. - Торонто : Економічна думка. - 88 с.
28. Степовик Д. В. Релігії світу / Д. В. Степовик. - К. : Бібліотека українця, 1993. - 112 с.
29. Степовик Д. В. Релігії, культури і секти світу : Посібник для релігієзнавства / Д. В. Степовик. - Івано-Франківськ : Лілея НВ, 2005. - 232 с.
30. Тайлор Э. Б. Первобытная культура / Э. Б. Тайлор. - М. : Политиздат, 1989. - 573 с.
31. Українська міфологія / В. Войтович. - К. : Либідь, 2002. - 664 с.

32. Фрезер Д. Д. Золотая ветвь : Исследование магии в религии / Д. Д. Фрезер. - М. : Политиздат, 1989. - 400 с.
33. Фрейд З. Человек по имени Мойсей и монотеистичная религия / З. Фрейд. - М. : Наука, 1993. - 172 с.
34. Фрейд З. Тотем и табу : Психология первобытной культуры и религии / З. Фрейд. - М. : Алетейя, 2000. - 223 с.
35. Хома І. Нарис історії вселенської церкви / І. Хома. - Львів : Стрім, 1995.
36. Християнство і проблеми сучасності : Наук. зб. / Г. М. Надтонка, О. В. Недавня, М. Р. Новиченко, О. М. Саган - К. : VIP, 2000. - 218 с.
37. Шевченко В. М. Словник - довідник з релігієзнавства / В. М. Шевченко. - К. : Наук. думка, 2004. - 560 с.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ІНТЕРНЕТ

1. Егільський Е. Е., Матецький А. В. Нові релігійні рухи. Сучасні нетрадиційні релігії і езотеричні вчення [Електронний ресурс] / Е. Е. Егільський, А. В. Матецький. - Режим доступу : knorus.ru/upload/pdf/288785.pdf
2. Єленський В. Українське релігієзнавство та його проблеми [Електронний ресурс] / Віктор Єленський. - Режим доступу : <http://religstudies.org.ua/main.php?display=element&SID=9df4eae6&EID=e8131463&page=1>
3. Кисельов О. Апологія релігієзнавства або кілька тез щодо суті науки про релігію [Електронний ресурс] / Олег Кисельов. - Режим доступу : <http://www.religion.in.ua/6697-apologiya-religiyeznawstva-abo-kilka-tez-shhodo-suti-nauki-pro-religiyu.html>
4. Кисельов О. Чому філософію релігії виключають з дисциплінарної структури релігієзнавства? [Електронний ресурс] / Олег Кисельов. - Режим доступу : <http://www.religion.in.ua/main/analitika/7345-chomu-filosofiyu-religiyi-viklyuchaut-z-disciplinarnoyi-strukturi-religiyeznawstva.html>
5. Филипович Л. О. Релігієзнавство в Україні [Електронний ресурс] / Л. О. Филипович. - Режим доступу: <http://religstudies.org.ua/main.php?display=element&SID=9df4eae6&EID=e8131463&page=1>